

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa **L. Š.**, bytom **L.**, zastúpeného JUDr. **J. V.**, advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom na **P.**, proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o invalidný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 31. mája 2010, č. k. 12Sd/632/ 2004-166, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 31. mája 2010, č. k. 42Sd/632/ 2004–166, **potvrďuje**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 31. mája 2010, č. k. 12Sd/632/2004–166, potvrdil rozhodnutie z 1. októbra 2004 číslo X., ktorým odporkyňa podľa § 263 ods. 1, § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a § 37 ods. 6 zákona č. 100/1988 Zb., o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) zastavila navrhovateľovi od 10. novembra 2004 výplatu invalidného dôchodku z dôvodu nesplnenia ekonomickej podmienky jeho poberania.

Krajský súd týmto rozsudkom potvrdil aj rozhodnutie zo 17. mája 2007 číslo X., ktorým odporkyňa rozhodla, že podľa § 263a ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom poistení

v znení zákona č. 529/2006 Z. z., navrhovateľovi po preskúmaní zdravotného stavu naďalej trvá nárok na čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 zákona o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a nárok na výplatu čiastočného invalidného dôchodku v sume určenej podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia prislúchajúceho k dôchodku podľa § 82 zákona o sociálnom poistení.

Napokon krajský súd týmto rozsudkom potvrdil aj rozhodnutie z 25. júna 2007 číslo X., ktorým bolo odporkyňou rozhodnuté tak, že podľa § 82 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z. sa navrhovateľovi zvyšuje invalidný dôchodok od 1. júla 2007 na sumu 6 380 Sk mesačne.

V odôvodnení svojho rozsudku krajský súd po citácii príslušných zákonných ustanovení uviedol, že úlohou odporkyne pri kontrolnej lekárskej prehliadke bolo po zistení, že navrhovateľ je naďalej čiastočne invalidný skúmať i tzv. ekonomickú podmienku. Táto podmienka sa mala skúmať za obdobie 12 kalendárnych mesiacov, ktoré predchádzali dňu, ku ktorému sa rozhodovalo o nároku na výplatu čiastočného invalidného dôchodku. Týmto dňom bol 1. september 2004. Odporkyňa teda bola povinná skúmať pokles zárobku navrhovateľa v období od 1. septembra 2003 do 31. augusta 2004. Navrhovateľovi bol priznaný od 1. septembra 2001 čiastočný invalidný dôchodok v súvislosti s chorobou z povolania, preto správne odporkyňa považovala tento vznik invalidity dôsledkom pracovného úrazu za nový nárok navrhovateľa. Preto sa aj rozhodné obdobie zisťovania poklesu zárobku zmenilo z obdobia 12 kalendárnych mesiacov január 2000 až december 2000 na september 2001 až august 2002, od 1. septembra 2002 do 31. augusta 2003, od 1. septembra 2003 do 31. augusta 2004 a tak ďalej. Pokiaľ aj navrhovateľ namietal v súvislosti s rozhodnutím z 1. októbra 2004 číslo X., že odporkyňa nemala skúmať jeho zárobok, lebo mu nie je známe, že by zákon o sociálnom poistení mal ustanovenie o retroaktivite, krajský súd uviedol, že ust. § 263 ods. 1 v znení účinnom v čase vydania tohto rozhodnutia hovorilo o ďalšom poskytovaní dávky priznanej podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ktoré zahŕňali aj povinnosť odporkyne skúmať trvanie ekonomickej podmienky pre poberanie čiastočného invalidného dôchodku navrhovateľa podľa zákona o sociálnom zabezpečení. Pokiaľ ide o rozhodnutie zo 17. mája 2007 číslo X., krajský súd dospel k názoru, že odporkyňa postupovala pri jeho vydaní v súlade s ust. § 263a ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ak nie je uvedené inak, keď na základe výsledkov preskúmania trvania invalidity navrhovateľa, rozhodla o trvaní nároku na čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 zákona o sociálnom zabezpečení a trvaní nároku na jeho výplatu podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, vrátane zvýšenia podľa § 82 zákona o sociálnom poistení majúc na zreteli právnu fikciu v ustanovení § 263a ods. 4 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorej sa v tomto prípade považuje podmienka poklesu zárobku za splnenú. Rovnako zákonne bolo rozhodnuté aj rozhodnutím odporkyne z 25. júna 2007 číslo X. o zvýšení mesačnej sumy invalidného dôchodku podľa § 82 zákona o sociálnom poistení. S rozhodnutiami odporkyne sa teda krajský súd stotožnil a považoval ich za vecne správne.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie navrhovateľ. Odvolaním sa domáhal zmeny rozsudku krajského súdu a zrušenia napadnutých rozhodnutí odporkyne z dôvodu ich

nepreskúmateľnosti a nezákonnosti. Zároveň žiadal priznať navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia pred prvostupňovým aj odvolacím súdom, ktoré súčasne vyčíslil. Uviedol, že naďalej zotráva na svojom pôvodnom stanovisku a názore, že navrhovateľovi patrí invalidný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. i podľa zákona č. 461/2003 Z.z., pričom namieta, že odporkyňa posudzovala pokles zárobku za nesprávne obdobie od 1. septembra 2002 do 31. augusta 2003 a porovnávala ho so zárobkami za obdobie od 1. septembra 2003 do 31. augusta 2004. Namietal tiež skutočnosť, že lekárska prehliadka nebola v zákonom termíne a vzhľadom na nezákonné dvojnásobné priznanie čiastočného invalidného dôchodku v dvoch termínoch a s tým súvisiace duplicitné sledovanie poklesu zárobku v dvoch termínoch k 1. februáru a k 1. septembru. Z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, prečo odporkyňa takto postupovala a z tohto hľadiska je nepreskúmateľné, čo je dôvodom na jeho zrušenie. Konštatoval navrhovateľ, že odporkyňa nemala v jeho prípade vydať dve samostatné rozhodnutia o priznaní čiastočného invalidného dôchodku, ale len jedno, pričom k tej situácii došlo z dôvodu, že mu odporkyňa prvý invalidný dôchodok priznala podľa § 37 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb., hoci mu ho mala priznať podľa § 37 ods. 1 písm. b), lebo dôchodok má nesporne priznaný v súvislosti s chorobou z povolania. Ak teda odporkyňa zmenila dôvod priznania čiastočného invalidného dôchodku z § 37 ods. 1 písm. a) na § 37 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. nemala dôvod vydávať nové samostatné rozhodnutie, v ktorom jeho invaliditu hodnotila ako nový prípad. Bol braný do úvahy nový termín, od ktorého bol dôchodok priznaný, nové zárobky, pričom tento postup odporkyne hodnotí ako nezákonný.

Odporkyňa vo vyjadrení na odvolanie navrhovateľa uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní nepovažuje za opodstatnené. Navrhla odvolacím súdom rozsudok súdu prvého stupňa ako správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP s poukazom na § 250s v spojení s § 250l OSP preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podaného odvolania a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Vo veci už bolo rozhodnuté rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 20. júna 2005, č. k. 12Sd/632/2004-22, ktorý bol zrušený uznesením odvolacieho Najvyššieho súdu SR z 20. apríla 2006, č. k. 2So/113/2005, ako aj rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo 16. októbra 2007, č. k. 12Sd/632/2004-90, ktorý bol tiež zrušený uznesením odvolacieho Najvyššieho súdu SR z 29. mája 2008, č. k. 7So/14/2008-114.

Podľa § 37 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na čiastočný invalidný dôchodok, ak sa stal

- a) čiastočne invalidným a bol zamestnaný po dobu potrebnú na tento nárok, alebo
- b) čiastočne invalidným následkom úrazu

Podľa § 263 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2004 (zák. č. 43/2004 Z.z.) ku dňu vydania napadnutého rozhodnutia, invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok, ktoré boli priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považujú po 31. decembri 2003 za invalidný dôchodok podľa tohto

zákona v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003 a vyplácajú sa aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak. Trvanie invalidity na nárok na invalidný dôchodok uvedený v odseku 1 Sociálna poisťovňa preskúma podľa tohto zákona pri kontrolnej lekárskej prehliadke určenej pred 1. januárom 2004 s lehotou jej uskutočnenia po 31. decembri 2003. Trvanie invalidity podľa tohto zákona Sociálna poisťovňa preskúmava aj vtedy, ak poberateľovi invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 pri kontrolnej lekárskej prehliadke konanej pred 1. januárom 2004 nebola určená lehota jej ďalšieho uskutočnenia po 31. decembri 2003. Po preskúmaní trvania invalidity sa nárok na výplatu invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku, ktoré sa od 1. januára 2004 podľa odseku 1 považujú za invalidný dôchodok, posudzuje podľa predpisu účinného od 1. januára 2004.

Z obsahu spisového materiálu, súdneho a aj administratívneho spisu vyplýva, že navrhovateľ bol vyučený čašník a v rokoch 1976 až 1979 vykazoval si prácu v Reštaurácii Prievidza v uvedenom povolaní. Bol uznaný za čiastočne invalidného pre ochorenie chrbtice od 7. januára 1993, teda zo všeobecných príčin podľa § 37 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení. Zo záznamov vyplýva, že od 1. januára 1980 pracoval 20 rokov v Bani C. v P. a v roku 2000 mu bola priznaná choroba z povolania pre porušenie sluchu. Následne navrhovateľ žiadosťou zo 14. septembra 2001 žiadal priznať čiastočný invalidný dôchodok úrazový, ktorý mu bol priznaný posudkom zo dňa 22. novembra 2001 Posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia so sídlom v Prievidzi od 1. septembra 2001 podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení. Čiastočná invalidita bola preklasifikovaná zo všeobecných príčin na čiastočnú invaliditu následkom choroby z povolania, prakticky pre hlavné ochorenie stratu sluchu podľa Fowlera 43 %.

Rozhodnutím z 1. októbra 2004 odporkyňa podľa ustanovenia § 112 ods. 6 a § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a § 37 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov zastavila navrhovateľovi výplatu invalidného dôchodku od 10. novembra 2004 z dôvodu nesplnenia podmienky poklesu zárobku. Urobila to v súlade s § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého sa invalidný dôchodok, priznaný pred 1. januárom 2004 ako čiastočný invalidný dôchodok, naďalej (až do preskúmania invalidity) vypláca za podmienok ustanovených podľa právnych predpisov účinných pred týmto dňom, preto preskúmala splnenie podmienky poklesu zárobku podľa § 37 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Výplata invalidného dôchodku (pretransformovaného čiastočného invalidného dôchodku) bola navrhovateľovi uvoľnená od 2. februára 2005 až po vykonaní kontrolnej lekárskej prehliadky dňa 3. februára 2005, ktorým dňom nastala právna skutočnosť, odkedy sa nárok na invalidný dôchodok posudzuje podľa predpisov účinných od 1. januára 2004.

Občan uznaný za čiastočne invalidného podľa § 37 ods. 3 písm. a) alebo písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, po uplynutí 12 kalendárnych mesiacov výplaty invalidného dôchodku má nárok na výplatu tohto dôchodku počas každých ďalších 12 kalendárnych mesiacov, avšak len za splnenia podmienky poklesu zárobku.

Podmienka poklesu zárobku u navrhovateľa sa naposledy zistovala k septembru 2003 z mesačného priemeru hrubých zárobkov zistených za obdobie trvania nároku na výplatu invalidného dôchodku od 1. septembra 2002 do 31. augusta 2003, preto v súlade s § 37 ods. 7 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov odporkyňa splnenie tejto podmienky skúmala k septembru 2004 z mesačného priemeru hrubých zárobkov zistených za obdobie od 1. septembra 2003 do 31. augusta 2004. Navrhovateľovi sa vyplácal invalidný dôchodok priznaný od 1. septembra 2001, ktorý bol vypočítaný z jeho priemerného zárobku podľa § 12 ods. 6 zákona č. 100/1988 Zb. z pevne určenej sumy 7944 Sk. Mesačný priemer hrubých zárobkov navrhovateľa k septembru 2004, t.j. za obdobie od 1. septembra 2003 do 31. augusta 2004, ktorý bol vypočítaný priemerom z úhrnu hrubých zárobkov podľa potvrdenia zamestnávateľa, resp. príslušného orgánu sociálneho zabezpečenia, bol $95\,287 \text{ Sk} : 12 = 7\,941 \text{ Sk}$.

Podmienka poklesu zárobku sa považuje za splnenú, ak mesačný priemer hrubých zárobkov občana v období, za ktoré sa sleduje splnenie podmienky poklesu zárobku, je nižší najmenej o tretinu ako porovnateľný zárobok. Porovnateľný zárobok je priemerný mesačný zárobok, z ktorého sa vypočítal čiastočný invalidný dôchodok, neobmedzený podľa § 12 ods. 6 zákona č. 100/1988 Zb. – pevne určená suma, z ktorej bol dôchodok vypočítaný zvýšený podľa § 37 ods. 12 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Porovnateľný zárobok navrhovateľa, t.j. sumu 11 162 Sk odporkyňa vypočítala tak, že neobmedzený priemerný mesačný zárobok 7 944 Sk zvýšila nasledovne: za kalendárny rok 2001 pripočítala zvýšenie o 12 % + 954 Sk na 8 898 Sk, za kalendárny rok 2002 pripočítala zvýšenie o 12 % + 1 068 Sk na 9 955 Sk a za kalendárny rok 2003 pripočítala zvýšenie o 12 % + 1 196 Sk, čo je 11 162 Sk. Z uvedeného vyplýva, že priemer hrubých zárobkov navrhovateľa za sledované obdobie od 1. septembra 2003 do 31. augusta 2004 presiahol dve tretiny porovnateľného zárobku o 499 Sk ($11\,162 : 3 \times 2 = 7\,442 \text{ Sk}$ a $7\,941 - 7\,442 = 499 \text{ Sk}$). Pretože mesačný priemer hrubých zárobkov navrhovateľa zistený za sledované obdobie, t.j. posledných 12 kalendárnych mesiacov k septembru 2004 = 7 941 Sk, nebol najmenej o tretinu nižší ako porovnateľný zárobok (11 162 Sk), odporkyňa správne zastavila výplatu invalidného dôchodku v súlade s platnými právnymi predpismi, pretože navrhovateľ nespĺňal ekonomickú podmienku – jednotretinový pokles na zárobku – poberania čiastočného invalidného dôchodku.

Na základe uvedených dôvodov nemožno súhlasiť s názorom navrhovateľa v odvolaní, že šlo o nezákonné dvojnásobné priznanie čiastočného invalidného dôchodku, o duplicitné sledovanie poklesu zárobku v dvoch termínoch k 1. februáru a k 1. septembru a že napadnuté rozhodnutie 1 je nepreskúmateľné. Nemožno súhlasiť ani s tvrdením navrhovateľa, že odporkyňa nemala vydať dve samostatné rozhodnutia o priznaní čiastočného invalidného dôchodku, hoci sám uvádza, že mu bol prvý krát čiastočný invalidný dôchodok priznaný podľa § 37 ods. 1 (správne ods. 3) písm. a) zákona č. 100/1988 Zb., teda zo všeobecných príčin, hoci ho mala priznať podľa písm. b), lebo dôchodok má nesporne priznaný v súvislosti s priznanou chorobou z povolania. Toto tvrdenie zodpovedá skutočnosti, ale len od 1. septembra 2001, kedy mu bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok z choroby z povolania podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení.

Skorší dátum priznania tohto druhu čiastočného invalidného dôchodku navrhovateľ nepreukázal. Len pre úplnosť odvolací súd uvádza, že od 7. januára 1993 bol navrhovateľ uznaný za čiastočne invalidného podľa § 37 ods. 3 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení na ochorenie chrbtice, teda zo všeobecných príčin. Je preto samozrejmé, že bolo potrebné odporkyňou vydať o týchto dvoch čiastočných invalidných dôchodkoch z rôznych príčin a vydaných v rôznom časovom období, dve samostatné rozhodnutia.

Kontrolná lekárska prehliadka určená na 11/2004 bola skutočne vykonaná 3. februára 2005 so záverom, že navrhovateľ je naďalej invalidný (pretransformovaná čiastočná invalidita) podľa zákona o sociálnom poistení s mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45 %. Ďalšia kontrolná lekárska prehliadka bola stanovená na február 2008. V súlade s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 460/2006 Z.z. bol navrhovateľ dňa 2. mája 2007 uznaný naďalej za čiastočne invalidného a kontrolná lekárska prehliadka bola stanovená ako nepotrebná.

Až do skutočného vykonania kontrolnej lekárskej prehliadky dňom 3. februára 2005, ktorým dňom nastala právna skutočnosť, odkedy sa invalidný dôchodok ďalej posudzuje podľa predpisov účinných od 1. januára 2004, bolo potrebné postupovať v súlade s § 37 ods. 6 a 7 zákona o sociálnom zabezpečení. V súlade s § 263a ods. 1 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 529/2006 Z. z. bolo trvanie čiastočnej invalidity (nie ekonomickej podmienky) dňa 2. mája 2007 opätovne preskúmané podľa zákona č. 100/1988 Zb. Nakoľko navrhovateľ splnil skúmanú zdravotnú podmienku tým, že bol posudkovým orgánom naďalej uznaný ako čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb., spĺňa aj naďalej podmienky nároku na invalidný dôchodok a jeho výplatu podľa zákona č 100/1988 Zb., ktorý mu je naďalej vyplácaný, čím je opodstatnená aj správnosť rozhodnutia zo 17. mája 2007. Rozhodnutím z 25. júna 2007 bolo priznané zákonné zvýšenie poberaného invalidného dôchodku navrhovateľom, ktorého správnosť v odvolaní nenamietal ani navrhovateľ.

Navrhovateľ v odvolaní neuviedol také skutočnosti, ktoré by spochybnili zistený skutkový stav v konaní pred prvostupňovým súdom. Nedoložil ich ani v priebehu odvolacieho konania. Nemožno s navrhovateľom súhlasiť, že ekonomická podmienka poberania čiastočného invalidného dôchodku bola sledovaná v nesprávnom termíne za obdobie od 1. septembra 2003 do 31. augusta 2004 a že by bolo napadnuté rozhodnutie z 1. októbra 2004 nepreskúmateľné. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd nezistil dôvody na doplnenie dokazovania vo veci, ani na zmenu rozsudku krajského súdu. V odvolacom konaní neboli zistené žiadne pochybenia, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Nemožno preto vytýkať súdu prvého stupňa, keď všetky tri napadnuté rozhodnutia odporkyne potvrdil ako vecne správne. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny podľa § 219 OSP a v ďalších podrobnostiach poukazuje na jeho správne odôvodnenie.

V odvolacom konaní navrhovateľ nemal úspech, preto mu odvolací súd s poukazom na § 246c ods.1 v spojení s § 224 ods. 1, § 250k ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odporkyňa na náhradu trov konania nemá právo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2011

JUDr. Ida Hanzelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová